

Finansdepartementet

Säkrare samordningsnummer och bättre förutsättningar för korrekta uppgifter i folkbokföringen

Er beteckning Fi2020/00131/S3

Kriminalvården lämnar följande synpunkter när det gäller förslagen i promemorian.

Avregistrering av samordningsnummer

Kriminalvården ifrågasätter inte slutsatsen i promemorian att införandet av en skyldighet för Skatteverket att i vissa fall avregistrera personer som tilldelats ett samordningsnummer skulle minska risken för att samordningsnummer används på ett otillbörligt sätt. När det gäller den föreslagna möjligheten att avregistrera ett samordningsnummer finns det dock risk för att vissa praktiska problem uppkommer.

Kriminalvården har i sin verksamhet ett tydligt behov av tillgång till korrekta identitetsbeteckningar, både vad avser de personer som är intagna för bl.a. straffverkställighet samt de personer som tidigare har begått brott och på nytt döms för brottslighet och därav ska verkställa straff. När det gäller sådana personer är det av yttersta vikt att samordningsnummer även fortsättningsvis kan användas på ett säkert och effektivt sätt. Personuppgifter behandlas i automatiserad form inom Kriminalvården i normalt tio år efter det att den senaste påföljden eller åtgärden avseende den registrerade helt har verkställts eller upphört (jfr 2 kap. 5 § lagen [2018:1699] om kriminalvårdens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område). Under denna tid finns det också ett fortsatt behov av samordningsnummer för den som är registrerad av Kriminalvården. Det får exempelvis inte komma ifråga att samordningsnumret återanvänds för en annan person. Utgångspunkten är att det inte får finnas någon risk för personförväxling och myndigheten har dessutom ett behov av att kunna utbyta viss typ av information om personer med andra myndigheter.

För att undvika att avregistrering av samordningsnummer sker om behov av sådan identitetsbeteckning fortfarande finns framhålls det i promemorian att det är lämpligt att Skatteverket, om möjligt, informerar den enskilde när tidsfristen är på väg att löpa ut. Även Kriminalvården föreslås ha möjlighet att anmäla ett fortsatt behov av samordningsnummer. För att en sådan anmälan ska kunna ske förutsätts emellertid att också Kriminalvården får information om att tidsfristen är på väg att löpa ut. Det är inte praktiskt möjligt att låta sådan information, samt efterföljande anmälan från Kriminalvården, hanteras på annat sätt än genom automatiserad behandling.

Kriminalvården vill därför framhålla att det är av vikt att Skatteverket utvecklar ett systemstöd som möjliggör digitala förfrågningar samt automatiserade svar när det gäller avregistrering av samordningsnummer för personer som har varit aktuella inom Kriminalvården. Kriminalvården kan därefter anpassa myndighetens egna digitala klientsystem till en sådan ordning. En sådan anpassning är dock förenad med kostnader som särskilt bör analyseras.

REMISSVAR

Datum
2020-04-06Vårt diarienummer
2020-864*Utökad underrättelseskyldighet*

Kriminalvården instämmer i bedömningen i promemorian att det är viktigt att uppgifter som registreras i folkbokföringsdatabasen speglar de verkliga förhållandena. Särskilt för myndigheterna är det av stor vikt att folkbokföringen håller en hög kvalitet. Eventuella felaktigheter kan få stor spridning och påverka kvaliteten också i Kriminalvårdens register. Ur detta perspektiv, och på de grunder som anförs i promemorian, framstår det som angeläget att i vart fall i viss utsträckning utvidga den underrättelseskyldighet som idag regleras i 2 § folkbokföringsförordningen (1991:749).

Enligt förslaget ska en myndighet underrätta Skatteverket *om det kan antas* att en uppgift i folkbokföringen är oriktig eller ofullständig, om inte särskilda skäl talar mot det. Även med beaktande av vad som anförs i promemorian anser Kriminalvården att tröskeln för när underrättelse ska lämnas är låg (jfr s. 43 i promemorian). Bestämmelsens utformning får anses medföra att skyldigheten inträder redan vid en relativ låg grad av misstanke om oriktighet eller ofullständighet. Detta kan vålla praktiska tillämpningsproblem. Dessutom avser underrättelseskyldigheten *samtliga* uppgifter i folkbokföringen. Det är således fråga om en väsentligt utvidgad underrättelseskyldighet i förhållande till vad som idag gäller enbart för vissa särskilt angivna myndigheter. Den föreslagna underrättelseskyldigheten medför dessutom en påtagligt ökad administrativ belastning för myndigheterna, och inte minst för Kriminalvården. Vidare kan hanteringen av underrättelser till Skatteverket antas komma att föranleda ökade kostnader för Kriminalvården. Det bör även framhållas att det förhållandet att skyldigheten kan vara resurskrävande för en myndighet inte utgör sådana särskilda skäl mot underrättelse som avses i den föreslagna bestämmelsen (ibid. s. 44).

Kriminalvården bedriver en omfattande verksamhet som – utöver ansvaret för att verkställa utdömda påföljder och bedriva häktesverksamhet – även avser utförande av personutredningar samt genomförande av transporter av frihetsberövade personer efter begäran eller överlämnande från andra myndigheter. Kriminalvården behandlar därmed, i varierande omfattning och på olika sätt, ett mycket stort antal personuppgifter. När det exempelvis gäller sådana uppgifter som Kriminalvården tar emot från andra myndigheter, eller från enskilda, är det inte ovanligt att dessa inte överensstämmer med de uppgifter som är registrerade i folkbokföringen. Enligt Kriminalvårdens mening är det oklart i vilken utsträckning myndigheten, enligt det aktuella förslaget, kommer att vara skyldig att kontrollera sådana uppgifter och därefter underrätta Skatteverket. Promemorian anger nämligen att skyldigheten ska omfatta både den situation då Kriminalvården uppmärksammat att uppgifterna förefaller vara fel och dessutom har kunskap om vad som utgör den korrekta uppgiften, och situationen då myndigheten har uppmärksammat att en uppgift förfaller vara fel utan att myndigheten för den skull känner till den korrekta uppgiften (jfr ibid. s. 43). Det finns enligt Kriminalvården därmed en risk för att bestämmelsen kan komma att tillämpas i större utsträckning än vad som eftersträvas.

Om särskilda skäl talar emot det, behöver underrättelse inte lämnas. Sådana särskilda skäl kan bl.a. föreligga om det är uppenbart att den adress en person har är tillfällig eller av annat skäl inte ska registreras i folkbokföringen (jfr bl.a. ibid. s. 90). I promemorian anges vidare att de underrättelseskyldiga parterna inte ska bedriva någon egen utredning avseende förhållanden som är av betydelse för vilka uppgifter som ska registreras i folkbokföringen utan enbart uppmärksamma Skatteverket på fall

REMISSVAR

Datum
2020-04-06Vårt diarienummer
2020-864

där det kan finnas anledning för myndigheten att utreda. Oaktat detta kan det konstateras att det inte är ovanligt att personer som förekommer inom Kriminalvårdens verksamhet uppger bl.a. vistelse- eller bostadsadress som skiljer sig från den folkbokförda, att flera adresser anges eller att sådana adresser ändras vid ett antal tillfällen. Det är svårt för Kriminalvården att bedöma riktigheten i den typen av uppgifter. Dessutom använder Kriminalvården normalt sett inte den adress som lämnas av Skatteverket. För att den föreslagna underrättelseskyldigheten ska kunna uppfyllas kan det i många fall därför finnas ett behov av att i vart fall översiktligt utreda de verkliga förhållandena och därefter jämföra detta med de uppgifter som den enskilde lämnat samt de uppgifter som förekommer i folkbokföringen.

Det bör avslutningsvis framhållas att det enligt Kriminalvårdens mening inte är möjligt att uppfylla skyldigheten enbart genom manuell hantering av underrättelser. Förslaget kräver att myndigheten utvecklar ett systemstöd som möjliggör digitala underrättelser till Skatteverket på ett säkert och effektivt sätt. I promemorian föreslås att bestämmelsen om underrättelseskyldighet ska träda ikraft den 1 januari 2021. Det är emellertid tveksamt om Kriminalvården har möjlighet att dessförinnan anpassa myndighetens it-system till den nya ordningen. Dessutom är en sådan anpassning förenad med kostnader.

Kriminalvården anser sammantaget att det kan ifrågasättas om underrättelseskyldigheten bör utvidgas i den omfattning som föreslås. Möjligen bör det övervägas om andra åtgärder i stället kan vidtas för att säkerställa att folkbokföringen håller en önskvärd kvalitet. Som alltid är fallet vid exempelvis införande av sekretessbrytande bestämmelser eller undantag från sekretess måste det vid sådana överväganden vägas de skäl som talar för en sådan utökning mot de integritetsskäl som talar däremot. I det nu aktuella fallet är detta av särskild betydelse, eftersom det föreslås att *samtliga* myndigheter, såväl statliga som kommunala, ska omfattas av underrättelseskyldigheten. Det bör också nämnas att Kriminalvården bedriver viss verksamhet i vilken integritetsskälerna samt andra skäl som talar emot en utökad skyldighet får anses väga särskilt tungt, exempelvis myndighetens frivårdsverksamhet – som ofta innefattar ett ömsesidigt förtroendeförhållande mellan enskilda personer och myndighetens företrädare – och underrättelseverksamhet.

Övriga förslag

Kriminalvården har i övrigt inte något att erinra mot de förslag som lämnas i promemorian.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Martin Holmgren efter föredragning av verksamjuristen Henrik Holmström. I den slutliga handläggningen av ärendet har även deltagit direktören för frivård, häkte och anstalt Lennart Palmgren och chefsjuristen Caroline Oredsson.

Martin Holmgren

Henrik Holmström